

ШИРОТА ПОШИРЕННЯ ПАРЕНТЕРАЛЬНИХ ВІРУСНИХ ГЕПАТИТІВ В І С СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

*¹ДУ «Рівненський обласний лабораторний центр МОЗ України»,
м. Рівне, Україна*

²Рівненська центральна міська лікарня, м. Рівне, Україна

*³ДУ «Інститут епідеміології та інфекційних хвороб
ім. Л.В. Громашевського НАМН України», м. Київ, Україна*

Моніторинг поширеності парентеральних вірусних гепатитів є важливою складовою епідеміологічного нагляду за цією групою інфекційних хвороб і належить до 10 ключових індикаторів у програмі моніторингу та оцінки вірусних гепатитів Першої Глобальної Стратегії ВООЗ щодо елімінації вірусних гепатитів. Виходячи з цього, **метою** роботи було оцінити динаміку епідемічного процесу парентеральних вірусних гепатитів за показниками офіційної статистики у Північно-Західному регіоні України на прикладі Рівненської області.

Матеріали та методи. Аналіз проводили за показниками захворюваності гострими гепатитами В(ГГВ) і С(ГГС) та вперше виявленими хронічними гепатитами В (ВВ ХГВ) і С (ВВ ХГС), поширеність хронічних вірусних гепатитів В (ХГВ) і С (ХГС) та цирозу печінки (ЦП), смертність з причин хронічних гепатитів та ЦП серед населення Рівненської області шляхом вивчення матеріалів форм звітності про окремі інфекційні захворювання №1 (місячна), №2 (річна) та статистичних форм обліку інфекційних хвороб за 2003 – 2018 роки.

Результати. За 2003 – 2018 роки захворюваність ГГВ в області мала тенденцію до зниження з 7,5 випадки на 100 тисяч населення ($7,5^{0}_{0000}$) до $3,54^{0}_{0000}$. Захворюваність ГГС за цей період була низькою і коливалась в межах від $1,2^{0}_{0000}$ (2003 р.) до $1,74^{0}_{0000}$ (2012 р.), $0,43^{0}_{0000}$ (2014 р.), $1,21^{0}_{0000}$ (2018 р.). Показники захворюваності ВВ ХГВ в 2010 – 2018 рр. зросли з $1,83^{0}_{0000}$ (2010 р.) до $3,89^{0}_{0000}$ (2015 р.), $3,1^{0}_{0000}$ (2017 р.), $2,24^{0}_{0000}$ (2018 р.). Захворюваність ВВ ХГС значно перевищувала захворюваність ГГС і коливалась в межах $6,37^{0}_{0000}$ (2018 р.) – $13,19^{0}_{0000}$ (2016 р.).

Аналіз вікової структури хворих ВВ ХГВ та ВВ ХГС показав, що 62,6% – 73,9% знаходились у віковій групі від 20 до 49 років, серед них було 51,5% – 58,1% безробітних.

Кількість хворих ХГВ в області зросла з 633 осіб (2013 р.) до 769 (2016 р.), показник поширеності (превалентності) відповідно 55 та 66 на 100 тисяч жителів. Кількість хворих ХГС зросла з 1328 осіб (2013 р.) до 1793 (2016 р.), показник поширеності відповідно 115 та 154 на 100 тисяч жителів.

За даними Рівненського обласного гепатологічного центру в 2018 році на обліку перебувало 3515 хворих ХГС та 2003 ХГВ.

На стаціонарному лікуванні щороку перебували від 136 до 168 хворих на цироз печінки (ЦП), серед них маркери вірусного гепатиту С виявляли у 43,2% – 56,3%, а гепатиту В – у 3,0% – 7,4%. У стаціонарних хворих на ХГС (199 – 277 осіб щороку) ознаки ЦП відмічали у 24,2 – 38,2%, а серед хворих на ХГВ (29 – 36 осіб щороку) – у 17,2 – 33,3% було діагностовано ЦП.

За цей період зросла смертність від хронічних гепатитів: якщо у 2011 році померли 6 хворих (показник 0,07 на 10 тисяч дорослого населення), то у 2016 році померли 12 хворих (показник 0,1). За 2011 – 2016 роки в області померли 36 хворих хронічними гепатитами та 1667 хворих ЦП.

У 2016 році на диспансерному обліку в області перебували 1153 хворих ЦП (показник поширеності 130 на 100 тисяч дорослого населення); в цьому році від ЦП померли 261 хворих (показник 30 на 100 000 дорослого населення).

У 2018 р. на антитіла до вірусу гепатиту С були обстежені 29539 осіб, серед них у 435 (1,48%) були виявлені анти-ВГС. В цей період на HBsAg протестовано 57234 осіб, у 416 (0,73%) з яких виявлено поверхневий антиген вірусу гепатиту В. Якщо донорів крові тестували на HBsAg і анти-ВГС одночасно, то серед інших контингентів не проводились паралельні обстеження на ці маркери. У 2018 р. на HBsAg були протестовані 147 хворих наркоманіями (з них у 4 виявлено HBsAg), на анти-ВГС обстежено на 30,6% менше таких осіб (102), з них у 29 виявлені ці антитіла, також на анти-ВГС були обстежені 190 хворих венеричними хворобами, що було на 88,4% менше кількості обстежених таких осіб на HBsAg (1636).

Висновки

Наведені дані свідчать про значну активність епідемічного процесу гепатитів В і С серед населення Рівненської області. Проведення епідеміологічного моніторингу парентеральних вірусних гепатитів В і С на регіональному рівні є необхідною

складовою епідеміологічного нагляду за цими інфекціями для активного виявлення джерел інфекції, своєчасного проведення профілактичних та протиепідемічних заходів з метою забезпечення виконання заходів по елімінації вірусних гепатитів.

Необхідно затвердити національну стратегію з елімінації вірусних гепатитів і план дій, а також розробити регіональні стратегії і плани дій і забезпечити регулярний дієвий контроль за індикаторними показниками елімінації вірусних гепатитів до 2030 р. на національному та регіональному рівнях.